

SLOVENSKI NAROD

Izšaja vsak dan popoldne, izvzemši medije in praznike. — Inserati: do 30 petit & 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati petti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek poseben. — "Slovenski Narod" velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravitelj: Knaflova ulica štev. 5, pristope. — Telefon štev. 304. — Uredništvo: Knaflova ulica štev. 5, I. nadstropje. — Telefon štev. 34. — Poština plačana v gotovini.

Oblastne volitve.

Na včerajšnji seji ministrskega sveta je notranji minister gosp. Maksimović naznani, da razpiše oblastne volitve že prihodnjega junija. S tem izpoljni zahtevo, ki je največje gospodarske in socijalne važnosti. Z oblastnimi skupščinami začne namreč po naših krajinah in pokrajinalah popolnoma novo življenje. Širokim masam slovenskega, hrvatskega ljudstva, ki so se doslej udujale iluzijam demagoških zapeljivcev, se odprejo nova akcijska polja. Treba bo skrbeti za oblastne samoupravne posle, za ceste in mostove, za bolnice, za šolištvo, skratko za podrobna gospodarska in prosvetnokulturna vprašanja, ki zanimalo poineine pokrajine. Mase so se doslej preveč bavile z velikimi avtomobilističnimi, federalističnimi in drugimi sličnimi, prekučuško mišljenimi demagogijami. Sedaj se njih pogled avtomatično obrne na stvarno, podrobno, vsakdanje življenje.

Z delom v oblastnih skupščinah pride v naše kraje, zlasti v kraje, ki so največ trpeli od brezplodne demagogije, mlr., nekako politično zatise. Oblastni teren ni ugoden za visokoobrazno demagogijo. Ljudje bodo vprašali, kako in kaj naj se dela v oblastnih skupščinah, katera stranka lahko nudi največ pomoči in katera računa na najizdatnejšo pomoč iz Beograda!

Oblastne volitve in skupščine so žudi s političnega in strankarskega stolnega velenjemembne. One bodo afirmirale in pojačale stranke, ki imajo vladu in državno oblast za sabo in bodo neugode za stranke, ki ne morejo iz opozicije ven. Tako bo v Sloveniji, v Bosni, v Makedoniji in po Banatu.

Na Hrvatskem pa pomenujo oblastne skupščine naravnost idealen preizkuševalni kamen za preorientacijo Radičeve stranke. Tamkaj mora Radičeva stranka dokazati, ali hoče aktivno določiti soglasju v vlado in z njeno najizdatnejšo pomočjo. Morda v Beogradu zamenjat še ne pride do koalicije z izpodbričnimi Radičevci, toda gotovo je, da ta koalicija prihodne dni in mesece postane živa istina v sodelovanju hrvatskih skupščin in v narodni skupščini vlad.

Vlada naj tem skupščinam posveti kar največ pažnjo in načudobrohotnejšo pomoč. Tam se naj dokumentira nova politična smernica, ki poteče od Radičeve deklaracije za Jugoslovenski paritetizem do pozitivnega dela v oblastnih skupščinah in v narodni skupščini vlad.

Z oblastnimi skupščinami postane naša politika še mnogo aktiverka in stvarnejša, kakor je danes. Popolnoma bodo utihnili visoki prenari o državno-pravnih vprašanjih med bivšim demagogi, v ostredje stopil najbolj konkretni problemi oblastnih teritorijev, kakor so obrtna vprašanja, meritocijska vprašanja, ljudskosloški problemi, hrvljenske zahteve itd. Smer h konkretnosti je v politiki velike važnosti, ker odgania stranke od gospodarsedne programatičnosti k trudopalenemu, efektivnemu delu.

Tudi v Sloveniji bodo odtekni vse te posledice oblastnih skupščin in prilomite na tisto stranko, ki med nami zagovarja najnuški defletizem ter negativizem na SLS. Radovedno smo, kaj napravijo klerikalci v oblastnih skupščinah, če se naš narod doleti ne iztrezne in že voli klerikalne večine? Ali hočeta v skupščinah obstrukcijonirati ter zadržavati pozitivno samoupravo? Ali pa dokazijo končno malo dobre volje in ljubezni do našega naroda?

Upamo, da izpostavljeni dogodi, ki se pravkar odvijajo v Beogradu, tudi slovensko kmetsko ljudstvo. Ne možnost klerikalne politike je danes očita, da jo mora uvideti tudi načrti zagrljenec SLS. Stranka je obsojena na smrt. Volilci se morajo okleniti stranki, ki razpolagajo z državno močjo! Politika vlade je dobra in nacionalnodosledna. Sedaj je nas vseh dolžnost, da to nacionalnodosledno politiko izpolnimo tudi s stvarnim, plodonosnim gospodarskim delom v oblastnih samoupravah.

Iz oblastnih samouprav pa bodo vlad dotele vse drugačne inčljučive in Korektne storjenja vojsk, kakor

Poslovna vlada Narodnega bleka na vidiku.

Rekonstrukcija vlade jutri. — Zaprisega nove vlade najkasneje v nedeljo. — Zadnje ištigje opozicije.

Beograd, 3. aprila. (Izv. Ob 12) Parlamentarno in politično življenje normalno. Danes nikakih izrednih političnih dogodkov. V parlamentu so vedno živahne diskusije o včerajšnji avdijenci proti Radičevcu na dvoru. Nekatrori listi prinašajo velikanske kombinacije, ki na so v jedru v bistvu vse v skupščini. Razširjajo se že z ozirom na to avdijenco kombinacije o novi koaliciji, oziroma koncentraciji vladnih strank. Nekateri na vse mogoče načine forsira koalicijo radikalov z Radičevcem. **Delstvo le danes le, da rehalo Radičevči iz borbenih in ekstremne opozicije v lojalno onozicijo in videti je, da skušajo poslanici HSS dokazati svojo resno voljo za pozitivno delo v narodni skupščini.** Vesti o bodočih načrtih gošpoda N. Pašića glede izvedbe slobodnega sporazuma spadajo danes v kraljevo fantazijo.

Kakor že danes ob 10. donoldne je bil sklican sestanek voditeljev opozicionalne bloke. Sestanek se je faktično vršil še ob 11.30. Na njem je Pavle Radič kot predsednik parlamentarnega kluba HSS poročal o poteku včerajšnje avdijence na dvoru. S samostojnim postopanjem Radičevcev niso danes nikar zadovoljni davidovičevci in klerikalci, katerim so prekrizani vsi rači.

V narodni skupščini je drugača vladalo predvelikonočno razpoloženje. Več na narodnih poslanev je že odgovorila iz Beograda v svoje kraje. V skupščini vlada danes mrtvilo.

V posameznih ministarskih resorcih načilno pripravljajo material za nove zakrske načrte. Za danes ob 17.00 je sklicana plenarna seja ministarskega sveta, ki razpravlja najprej o formalni demisiji vlade in o sestavi nove poslovne, za tem pa o tekočih poslih. Za sejo vlada veliko zanimanje.

Popolna kapitulacija HSS pred monarhijo.

Važna politična avdijenca posl. Pavla Radiča na dvoru. — Podrobnosti avdijenca. — Izjava posl. Radiča. — Politika Narodnega bloka triumfira.

Beograd, 3. aprila. (Izv.) Današnji cenzurirani in vladni tisk posveča sčasni avdijenci predsednika parlamentarnega kluba HSS posl. Pavla Radiča izrazito pozornost in približno v dolgi opisih vse podrobnosti avdijence.

Poslanec Pavle Radič je že po svoji izjavi, podani v narodni skupščini, pred tekom zaprosil dvorni maršalat, da izposlne pri Nj. Vel. kralju avdijenco. Dvorni maršal je oziroma na politični značaji te avdijence napotil poslanca Radiča na ministarskega predsednika g. Nikola Pašića. Gospod Pavle Radič se je nato v resnicu objavljal na ministarskih predsednika, kateremu je pojasnil razloge, zakaj želi avdijenco. Ministarski predsednik g. Nikola Pašić je načelo kralju svetoval, da naj sprejme zastavnika hrvatskih seljakov v avdijenci. Včeraj dopoldne je dvorni maršalat obvestil poslanca Pavla Radiča, da Nj. Vel. kralj dovoljuje avdijenco, ki je določena za 18. ur.

V političnih krogih je vest o avdijenci delovala senzacijeno. Z največjo napetostjo so nekateri parlamentarni klubovi in novinarji prisakovani končni izid te avdijence. Prvotno so racunalni, da bo avdijenca trajala v kraljevino eno ura.

Poslanec Pavle Radič je nekaj minut pred 18. ura prišel v narodno skupščino, v svojem klubu se je pripravil za avdijenco in razgovarjal se s v Beogradu navzočimi hrvatskimi poslanci. Deset minut pred 18. je Pavle Radič zapustil narodno skupščino ter se napotil v smeri proti dvoru Beogradsko politično javnost je predvsem zanimala že zunanjost poslanca Pavla Radiča. Ta se je na zunaj, čeprav poprej radičen republikanec, prav skrbno pripravil za avdijenco. Črna oblike, skrbno polikana, laskasti čevlj, preje zanemarjena brada, le počesana. Pavle Radič je prav pologome korakal proti dvoru. Ni se ozrl na levo, niti na desno. Tupataj je pogledal v kako izložbeno okno, kakor da se sprehaja po mestu. Skrbno je gledal na to, da se ni srečal s kakim znancem. Skušal je napraviti vtič resnega tuja, ki ga interesira zanimivosti mesta. Iz skupščine je Pavle Radič korakal po ulici Miloša Velikega v hrb po Krunski ulici proti dvoru. Ko je prišel do velikih vhodnih vrat, jo je mrahoma zavil proti pisarni dvornega maršalata. Tu se je točno ob 18. prijavil za avdijenco.

Clan opozicionalnega bloka so se zvezcer zbrali v svojih klubih in dolgo čakali na povratek posl. Pavla Radiča iz dvora. Niso ga prisakali. Radičeva avdijenca je

trašala do 20.30. Kralj je Radiča povabil tudi na večerjo. Po končani avdijenci je Pavle Radič takoj odšel naravnost v svoje hotelsko stanovanje, izogibajoč se, da bi dajal komu podrobnejša obvestila o avdijenci. Nekaterim novinarjem je poslanec Pavle Radič kratko izjavil:

"Nj. Vel. kralj me le zelo izbezpliš sprejel. Nj. Veličanstvo je izrazilo svoje zadovoljstvo nad mojim gorovom in izjavami podanimi v narodni skupščini. Informiral sem nato Nj. Vel. kralja o političnih razmerah na Hrvatskem in o svojih nazorih glede politične situacije. Z največjim ranjanjem in popolnim umetvem v zavestnost in doleklezenosti preokreta v Jugoslaviji, ki je nastal s političnim pozitivnim delovanjem Hrvatov, je Nj. Vel. kralj spremjal moja izjavjanja. Na koncu sem izjavil Nj. Vel. kralju, da sem vedno priznani dati na njegovo željo vse potrebne informacije in poslanina."

Avdijenca poslanca Pavla Radiča je v političnem oziru velike važnosti. Avdijenca romenja za politiko Narodnega bloka vsekakor napredek in popolno zmago vlad nad opozicijo.

Narodni blok je s svojim pravilnim postopanjem dovedel program opozicionalnega bloka ad absurdum. Davidovičevci in klerikalci so vedno metali žalce na radičevki in klerikalci, osobito klerikalci, žgorčeni in nezadovoljni radi avdijenca poslanca Pavla Radiča.

Danes je povod poslaganja sodba, da se

je nekdaj republikanska hrvatska seljaka stranka popolnoma odrekla svojemu republikanizmu, da je kapitalizra pred potencialno Narodnega bloka in da je od strani voditelja HSS v skupščini podano priznanje monarhističnega principa in dinastije Kragiorgjevićev z včerajšnjo avdijenco postal popolnoma dovršeno dejstvo.

STAVKA BRODARJEV V BEOGRADU.

Beograd, 3. aprila. (Izv.) Včeraj so razbila pogajanja med zastopniki organiziranih brodarjev in brodarškim sindikatom glede povisjanja doklade. Brodarji so zagrozili s stavko. Prometno ministarstvo in ministerstvo za socijalno politiko sta naprošena za intervencijo.

KONFERENCA O JUZNIH ŽELEZNICAH

Beograd, 3. aprila. (Izv.) V prometnem ministarstvu je bila včeraj končana konferenca zastopnikov Jugoslavije, Italije in Avstrije na eni strani in zastopnikov Južne

železnice na drugi strani. Konferenca je trajala štiri dni. Reševala je vprašanje železniških tarfov, na katerih so interesantni omenjene države, razp svilja je o podrobnostih glede Izvedbe rimskega sporazuma o Južni železnici in še druga rešena vprašanja. Zastopniki Italije in Avstrije so sročili odgovori iz Beograda.

Izenačenje davkov.

Beograd, 2. aprila r. Prečanski samostojni demokrati in radikalci so pri finančnem ministru pokrenili akcijo za razveljavljenje invalidskega davka. V finančnem ministarstvu so pričeli definitivno stislizirati zakon o izenačenju direktnih davkov. Prvi del bo kmalu dovršen in izročen zakonodajnemu odboru. Največ težko je s takozvanim hišnim davkom in z dohodarino, ki se morata ementiti in revizijo postavki prosliti na teritorij bivše Srbije in Crne Gore.

NUMERUS CLAUSUS NA PRASKI UNIVERZI.

Praga, 8. aprila. (Izv.) Z ozirom na to, da so na praski univerzi predavalnice, seminarji in laboratorijski močno zasedeni od stuštevjev in povsod primanjku prostora, je prosvetno ministrstvo posvojilo rektorat, da zaradi ponanjanja prostora omogoči število stuštevjev. Za prihodnje leto se uvede na praski univerzi numerus clausus.

80 KOMUNISTOV ARETI RANIH.

Ancona, 2. aprila. — Kvestura je izvedela, da pripravljajo komunisti v Senečkih in drugih krajih akcijske skupine po nalogu osrednjega komunističnega odbora, ki ima svoj sedež v Rimu. Skupine bi imeli nastopiti javno ob prvih prilikah kakega razburljivega dogodka. Kvestor je odredil takoj aretacijo 80 komunistov.

POSET DR. BENEŠA AVSTRIJSKEMU KANCELARJU.

Praga, 8. aprila. (Izv.) Listi objavljajo kratko informacijo, da pride v mesecu majniku češkoslovaški zunanjški minister dr. Beneš na Dunaj v poset pri zveznem kancelarju. Dr. Beneš je odločen zahtevati od merodajnih in vodilnih avstrijskih faktorjev pojasnila v vprašanju priključitve Avstrije Nemčiji in garancije za nadaljnjo samostojnost avstrijske republike, na kar je dr. Beneš pripravljen dovoliti Avstriji zavetne koncesije na gospodarskem polju.

ANGLIJA OMEJI MEDNARODNA POSOJILA.

London, 3. aprila. (Izv.) Times je objavljajo, da so vodilni londonski finančni dobili spomenico angleške vlade, v kateri izraža željo, da se na londonski finančni omrežju ne dovoljuje takih mednarodnih posojil tujim državam, ki so namenjena v investicijske in gospodarsko obnovitvene svrhe.

Bomba pred vilo senatorja.

Protest proti zapostavljanju Poreča po italijanski vladni. — Eks-polizia bombe. — Razrušen zid, razbite šipe.

Pred kratkim smo poročali, kako se Poreč v Istri brani premestitve deželnega kreditnega zavoda v Pulo. Slovensko so protestirali Porečani proti tej nameri, ali kraljevska komisija je sklenila vsejedno, da se zavod preseli v Pulo. Poreč propada, ker je izgubil vse stike z ljudstvom vsled opustitve oziroma premestitve deželnih uradov. Dokler je bil deželni odbor v mestu, je Poreč dobro živel. Sedaj strada. Sklep kraljevske komisije je vzbudil veliko ogroženje in kot izraz takega ogroženja je tudi smatrati dogodek, ki se je pripetil v noči na 30. pr. m. Pri vili senatorja Chersicha je bila položena bomba, ki je ponosno eksplodirala, razbilja kos zidu in več šip po oknih je popokalo. Dogodek je pretresel ves Poreč in se komentira rezko proti oblasti, katera gospodari v Istri. Dr. Chersich je star istriški politik, ki koleba v sedanjih kritičnih časih tako le med vladno brezbržnostjo in domačimi interesmi, ki se vedno bolj zapostavljajo in zanemarjajo, da se vidi propadanje istreške province na vseh koncih in kraji. Dr. Chersich je senator in molč. Bomba pri njegovih vili pa je govorila glasno!

Inozemske borze.

Curit, 3. aprila. — Sprejeto ob 13. Devize: Curit 11.95—12.05. Praga 185.80—188.80, Pariz 317.50—322.50, New York 61.50—62.50, London 295.50—298.50, Trst 254—257, Berlin 14.725—14.875. Dunaj 0.08655—0.08855.

Valute: dolar 60.70—61.70.

EFEKTI.

70stotno invest.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 3 aprila 1928.

Vtapljanje v velesrbstvo.

Klerikalci so prišli s svojo teorijo o posebnem slovenskem narodu, kjer je formuliral dr. Gosar v svojem zadnjem govoru v narodni skupščini, v veliko zagato. To teorijo so postavili, ne da bi mislili na posledice, ki bi jih lahko imela, kako bi se uveljavila v praksi.

Včeraj smo jih opozorili na te posledice in jim predčeli vso katastrofnost tega dr. Gosarjevega naziranja za slovensko nacionalno stvar. Ta naša, na dejstvih sloneča ugotovitev je spravila klerikalno gospodo popolnomu iz ravnotežja. Ker je s stvarnimi argumenti ne morejo izpodbiti, kriče sedaj v »Slovencu« o teoriji klapev in pravijo, da delujejo slovenski napredni elementi na to, da se Slovenci »pravljivo vstopi v velesrbstvo, ker ih sicer lahko Srbi in Hrvati k temu prisilijo.«

To je nesramen sofizem in podlo podtikanje, katerih lopovščin je zmožen samo list, ki je svoje dni po pridrževaju dr. Šušteršiča za Judeževe srebrnike služil avstrijski vladni in delčni protislovensko politiko. In to politiko opravlja tudi še sedaj!

Istina je, da so vsi narodni in napredni Slovenci, odkar je nastal v slovenskih pokrajinah naroden pokret desledno oznanjali in zastopali načelo da smo Slovenci. Hrvati in Srbi en načel, temu načelu so ostali zvesti tudi med vojno, prihorišči so mu splošno veljavo ob prevratu ter prisili celo klerikalce ki so bili od nekdaj najodločnejših nasprotnik te ideje, da so se pokorili temu principu. Dr. Koroščeva izjava v narodnem predstavništvu 1. 1919 je glasna trička za to.

In kaj so s tem dosegli?

Da le bila slovenska poleg srbske in hrvatske proglašena za državni jezik, da se je uvedla kot uradni jezik v vse urade brez izjeme in tudi kot tudi jezik v vse šole od münzlin do münzlin, skratka dosegli so, da le slovenski absolutno zagospodarju na vsem teritoriju, kjer prebivalo Slovenci.

Cim bi Slovenci ob prevratu brez pogojno ne sprejeli te same državnega, marved tudi narodnega edinstva, bi bila proglašena za edini državni jezik srbohrvatsčina, kar bi imelo naravno svoje vredne posledice in v naših uradih i v naših šolah.

Napredni Slovenci so pred šestimi leti v svoji veliki uvidevnosti to nevarnost prepričeli, sedaj pa hočejo klerikalci v svoji kraljivnosti, v svoji seleni politični strasti in strankarski zagriznosti s svojimi abnormimi deklaracijami znova oživeti to opasnost.

Kdo potem takem sili Slovence, da se »vstopi v velesrbstvo« — tisti, ki so prihorišči slovenski položaji državnega jezika in njen gospodarstvo v uradu in šoli, ali tisti, ki delajo na to, da bi postala slovensčina jezik narodnostne manjšine?

Odgovor na to je pač lahek!

* * *

Velike dvodnevne konference gospodarskih krogov cele države se bodo vršile letos tekem maja v Sarajevu. Na konferencah bodo obravnavali aktualna vprašanja našega gospodarstva, kakor vprašanje prisilne poravnave, prometa itd. Priprave za te konference, ki se prirede 14. in 15. maja, vodi sarajevska Trgovska in obrtniška zbornica.

Umestna odredba. Policijsko ravateljstvo v Zagrebu je izdalo proglašenje, v katerega ugotavlja, da razni obrtniki, zlasti po gostilnici, so vedno nastavljajo cerkev v kronah. Zato opozarja vse prizadete, da morajo v smislu naredne finančne ministrstva, da je dinar edino plačilno sredstvo v naši državi, v bodi-če računati izključno v dinarijih. Ta odredba se tiče tudi vseh društev. Za obrtnike, trgovce, gostilnčarje itd. je določena v slučaju kršitve denarja globo do 500 Din ali 14 dnevnih zapor, drživo pa, ki bi pobiralo članarino v kravah, bo raznkuščeno. — Tudi pri nas je še mnogo starokončev, ki računajo v kronah. Če bi šil, da te anomalije izognemo.

Amerikanski kapitalisti podpirajo nemško Stajersko.

Jugoslovenski tipografi in tiskovni zakon. Po raznih poročilih so sklenili tipografske pridrži po vseh važnih mestnih sporazumno z novinarskimi organizacijami protestne shode proti načrtu novega tiskovnega zakona. Taki shod so napovedali, da ga v nedeljo 5. t. m. v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu in tudi v Ljubljani.

Izlet ljubljanskih tehnikov v Beograd. Tehnična fakulteta v Beogradu se pripravlja na prilastilski sprejem ljubljanskih tehnikov, ki pridejo v drugi polovici tega meseca v Beograd pod vodstvom univ. prof. M. Rebka. Iz Beograda napravijo tehnični ekskurzijo po Bosni.

Ostrostrelci. Sinočni občni zbor društva »Ostrostrelcev« je potekel sicer nismo, ni pa prinesel razčlenjenja težkega zračja, ki vladala v tem društvu. Slovenska skupina je bila preglasovana z glasovi Nemcev in nekaterih slovenskih mladičev. Za podpredsednika je bil izvoljen predlož Nemecv kot kandidat ob teh skupin gospod Ravnih.

Zveza slovenskih pevskih zborov ima svojo IV. redno skupščino v nedelje 3. maja t. l. ob 10. predpoldne v pevski dvorani Glasbene Matice v Ljubljani. Isti dan popoldne se vrši v veliki dvorani hotela Union pevski koncert, na katerem nastopijo včlanjeni pevski zbori posamezno z dvemi ali tremi točkami, zdržljivi moški zbori pa započo v skupnem nastopu. »Zdra-

vico, ki jo je za koncert uglasbil na Jencov tekst skladatelj Emil Adamič. Pevskim zborom, ki so prijavili svoje sodelovanje, je poslan notni material za pete brezplačno, arhivarji ljubljanskih zborov naj za prevzamejo v petek 3. t. m. ob 19. uri v sobi št. 6. Glasbene Matice. Skupščina vse zborove bo 3. maja po skupščini ob 11. dopoldne v unionski dvorani. Pridite dobro pripravljeni! — Vsi pevski zbori, ki se niso prijavili udeleževi pri koncertu, naj to store nemudoma v sporoč obenem svoje delegate za skupščino. Vpošlojte naj tudi tako morebitne predloge za skupščine zborov ZSPZ. Glede znicanje vožnje bodo obvezeni zunanji zbori pravočasno. Po novno prosimo vse zborove, da pošljete poročila v smislu okrožnic z dne 1. oktobra 1924 in 1. marca 1925 ter vplačajo članino. — Odbor. 6991

Jugoslovenska češkoslovaška Liga v Ljubljani priredi v ponedeljek dne 6. aprila t. l. ob 8. zvečer v dvorani Mestnega doma predavanje »O češkoslovaški industriji. Predaval bo g. tamk tr. in obrtniški zbornic Ivan Mohorčič, njegova izjavila bodo pojasnila sklopne siške. — Vstopna za osebo 3 Din, za dilač 1 Din. Na to prireditve opozarjam zlasti trosski in industrijske kroze in džastvo trosski.

Iz strahu zblaznja. V selu Jasenica pri Mostarju se je dogodil pred dnevi nenavaden slučaj. Devokija Ruža Matanovič se je v mraku vracača preko pokopališča domov. Devokje, ki je bila nekoliko bojazljiva, se je polastil neavaden strah in začela je preko grobov teči domov. Krilo pa ji je na begun obviselo na nekem križu in je padla na tla. V blaznem strahu je devokje obupno kricala na pomoc. Prihitelo je nekaj seljakov, toda nevreča je med tem že zblaznila. Tresla se je po vsem životu in so jo moral prenesti domov. Med transportom je umrla, kajti zadela jo je kap.

Svinja požira otroka. Grozen slučaj je bil te dan odprt v selu Meleč v Voivodini. Dveletni sinček seljaka Milko Grnjšča se je izdal na dvorišču, držeč v roki kos kruha. K otroku je prisla svinja in mu plesa kruha odtrala desno roko. Nato so ostale svinje planile po otroku in ga popolnoma požire. Ko so prisli nevreči roditelji domov, so našli samo še detetovo okostje.

Samorom detomorilke. V vas Zavojani v Hercegovini je imela devokica Milka Starčič Ujhavno razmerje z nekim vaskim fantom, kar ni ostalo brez posledice. Milka je bila takoj po porodu zaduhila. Čim so to sjetili zaznali, so hoteli nevreči, ker so se že vnela debela nekratne čreves. K sreči je bila o požaru kmalu obveščena požarna brama, ki je takoj odšla na kraj požara. Gasilci so imeli zelo težavo delo, ker so morali gasiti brez vode in se jim je šele po enournem napornem gašenju posrečili ogenj popolnoma udusiši. Škoda ni velika.

Nesreča na kolodvoru. Dne 2. t. m. ob 7. sta na glavnem kolodvoru trčila skupaj stroja št. 830 in 32.902. Pri karambolu sta bila oba stroja nekoliko poškodovana, na glavi pa je bil ranjen delavec Fran Molk, ki se je nahajjal v službenem vozlu, priklopil nem storju št. 830. Prepeli so ga v bolničnik. Nesreča se je dogodila vsled napadno usmerjene kretnice in vsled goste meglice.

Težka nesreča. Konjščega trgovca Franca Prešernca, stanujočega v Lepodvorski ulici 157, je konj v hlevu udaril po glavi ter mu prebil lobano. Težko ranjenega Prešernca so prepeljali v bolničnik.

Koncert slov. pevskega društva »Kranj« v Trnovcu bo v sredo dne 8. aprila t. l. ob 20. zvečer. 6971

Koncert v kavarni Europa se vrši v soboto nadnikrat. Začetek ob 9. zvečer. 695

Koncert. V restavraciji kavarne »Tratnik« vsak večer koncert salonske kafe. Vstop prost. — Se priporoča Mirko Tratnik. 6861

Najnovejše bluze, otroške plaščke, oblike priporoča Krištof-Bučar. 80

Carugova sablja. Te dni se bo vršila v Osilku javna dražba Carugove častniške sablje. S to sabljo je Caruga vodil svojo tolpo na roparske pohode. Obenem bo na dražbi famozna košara, v kateri je Caruga vedno prenašal orožniške uniforme ter municio. Ostali predmeti, najdeni pri Carugu in njegovih tovarših, se vrnejo lastnikom. V to svrhu so sklicani na sejto v Osijek: štab orožniškega bataljona in mestnega poveljstva v Osijeku, ga. Štefanija Pirkmayer, Vladimir Sudič, Henrik Pfaff, Bernhard Fuchs in David Ausländer.

Žrtev spalne bolezni. V osješki bolnišči je na spalni bolezni (encephalitis lethargica) umrl davnji uradnik Ivan Galovec. Še je neprerogoma 14 dñ in so ga morali umetno hraniti, podlegel pa je navzicle temi.

Smrtna kazen v Prilepu. Dne 10. novembra 1. 1924 je bil obsojen na smrt Kosta J. Stojanovič, posestnik iz Vitoljšča, in dne 7. maja istega leta v Šumri pri selu Vitoljšči sekiro ubil Stojana T. Stojanoviča. Stojanovič je bil pred dnevi ustreljen. Obsojenec je bil popolnoma mrivo v smrt, neprerogam trd, da je nedolžen.

Iz Ljubljane.

Omejitev prometa na Alešandrovi cesti. Na podlagi §§ 18, 33, 34, 37, 44, 45 in 50 cestnopolicilskega reda za mesto Ljubljano z dne 10. septembra 1897 so prepovedane z ozrom na varstvo in neoviranost prometa na Alešandrovi cesti: I. Ob vsakem času: 1. prošnet kakovinskih tovornih vozil, ali transport zelo težih predmetov; 2. goniti govejo žirino, drobnico, purano itd. — II. Vrhutega ob govoru času: promet z vozil sploh, tudi s kolesi ali rotomobil, dalje sahanje in vedenje konj, in sicer a) ob 1. septembra do 31. marca vsak dan od 17. do 20. ure, b) od 1. aprila do 31. avgusta vsak dan od 18. do 21. ure, c) vse leto ob nedeljah in v praznikih tudi od 11. do 13. ure. Promet z otroškimi vozili je dovoljen ob vsakem času. Kolesarji in motociklisti smejo cesto pasirati sicer tudi ob prepovednih časih, toda tedaj le, če vožijo svoje vozilo po gredach seboj. — Prepoved pod točko I. 1. in pod točko II. a), b), c) se ne tiče voz in avtomobilov, ki morajo prejeti v kaki hiši, katera ima vhod, uvoz ali odprite za vmetavanje kuriva ob Alešandrovi cesti, načelne ne vozil, ki so v kaki hiši te ceste shranjena in gredo le z doma ali domov. Tudi se ne tiče prepoved jezdcev in konj, ki jezdijo oziromo gredo le v domači hlev na tej cesti ali iz nje. Kršitelji se bodo kaznovali po § 117. navedenega cestnopolicilskega reda z globo do 1000 Din ali z zapornim do 14 dn.

Trebljenje jarkov. Mestna občina ljubljanska bo oddala v nedeljo, 6. t. m. ob 2. popoldne v soli na Barju v trebljenju nekatere javne, odvajalne jarke ob barjanskih potih in Stradonih. Interesenti se vabilo, da se to oddaje udeležev.

Klub dobrovoljcev vabi vse člane in prijatelje na sestanek dne 7. t. m. ob 8. zvečer pri Mraku na Rimski cesti. Predava tov. Jeras o zelo zanimivi in važni temi — Odbor.

Sentjakobčane, člane Gospodarskega naprednega društva za Šentjakobščino, opozarjam na redni občini zbor, ki bo v soboto 4. aprila ob 8. zvečer pri Kavču na Privozu. Občinska zbornica je predstavljena dva zastopnika demokratske stranke, da se prepričata o vsestranskem delovanju društva. 6991

Jugoslovenska češkoslovaška Liga v Ljubljani priredi v ponedeljek dne 6. aprila t. l. ob 8. zvečer v dvorani Mestnega doma predavanje »O češkoslovaški industriji. Predaval bo g. tamk tr. in obrtniški zbornic Ivan Mohorčič, njegova izjavila bodo pojasnila sklopne siške. — Vstopna za osebo 3 Din, za dilač 1 Din. Na to prireditve opozarjam zlasti trosski in industrijske kroze in džastvo trosski.

Studijsko potovanje. Gospa dr. Amalija Šimenc, predstoinica stalne državne akademije v Ljubljani, odprtvo v soboto 4. t. m. ob 8. zvečer v cerkvi sv. Jurija občinskega župnika. Cerkev je v obdobju leta 1924-1925 obnovljena in posvečena. — Vstopna za osebo 3 Din, za dilač 1 Din. Na to prireditve opozarjam zlasti trosski in industrijske kroze in džastvo trosski.

Studijsko potovanje. Gospa dr. Amalija Šimenc, predstoinica stalne državne akademije v Ljubljani, odprtvo v soboto 4. t. m. ob 8. zvečer v cerkvi sv. Jurija občinskega župnika. Cerkev je v obdobju leta 1924-1925 obnovljena in posvečena. — Vstopna za osebo 3 Din, za dilač 1 Din. Na to prireditve opozarjam zlasti trosski in industrijske kroze in džastvo trosski.

Prečiščenje. Gospa dr. Amalija Šimenc, predstoinica stalne državne akademije v Ljubljani, odprtvo v soboto 4. t. m. ob 8. zvečer v cerkvi sv. Jurija občinskega župnika. Cerkev je v obdobju leta 1924-1925 obnovljena in posvečena. — Vstopna za osebo 3 Din, za dilač 1 Din. Na to prireditve opozarjam zlasti trosski in industrijske kroze in džastvo trosski.

Prečiščenje. Gospa dr. Amalija Šimenc, predstoinica stalne državne akademije v Ljubljani, odprtvo v soboto 4. t. m. ob 8. zvečer v cerkvi sv. Jurija občinskega župnika. Cerkev je v obdobju leta 1924-1925 obnovljena in posvečena. — Vstopna za osebo 3 Din, za dilač 1 Din. Na to prireditve opozarjam zlasti trosski in industrijske kroze in džastvo trosski.

Prečiščenje. Gospa dr. Amalija Šimenc, predstoinica stalne državne akademije v Ljubljani, odprtvo v soboto 4. t. m. ob 8. zvečer v cerkvi sv. Jurija občinskega župnika. Cerkev je v obdobju leta 1924-1925 obnovljena in posvečena. — Vstopna za osebo 3 Din, za dilač 1 Din. Na to prireditve opozarjam zlasti trosski in industrijske kroze in džastvo trosski.

Prečiščenje. Gospa dr. Amalija Šimenc, predstoinica stalne državne akademije v Ljubljani, odprtvo v soboto 4. t. m. ob 8. zvečer v cerkvi sv. Jurija občinskega župnika. Cerkev je v obdobju leta 1924-1925 obnovljena in posvečena. — Vstopna za osebo 3 Din, za dilač 1 Din. Na to prireditve opozarjam zlasti trosski in industrijske kroze in džastvo trosski.

Prečiščenje. Gospa dr. Amalija Šimenc, predstoinica stalne državne akademije v Ljubljani, odprtvo v soboto 4. t. m. ob 8. zvečer v cerkvi sv. Jurija občinskega župnika. Cerkev je v obdobju leta 1924-1925 obnovljena in posvečena. — Vstopna za osebo 3 Din, za dilač 1 Din. Na to prireditve opozarjam zlasti trosski in industrijske kroze in džastvo trosski.

Gospodarstvo.

Tržna poročila.

Kolonijsko blago. Promet je srednji. Sladkor notira pri naši še vedno 0.60 Din pod izvozno paritetom. Kava in riž sta v ceni. Ogle se je malo podražilo. Cene notirajo za kg franko Zagreb državni kolodvor, franko embalaža: Sladkor v kosi, plačljiv v 14–16 dneh 13.50 (15.75), kristal 14.25 (14.50), sladk. pesek 16 (16.25) pri nakupu pol odnosno celega vagona, franko železniška postaja naročnika. Kava: Rlo na vredna 43.50, dobra 44.50, prima 45.50, eksstra 46.50, specijalna 48, zapadno – indijska navadna 44.50, dobra 45.50, fineša 46.50, eksstra 47.50, specijalna 50, ala Portorico navadna 50, ala Portorico specijalna Marazogype 56–58. Marazogype prima srednjeameriška 59. Moka v ovojih po 25 kg 62, Portorico 66. Riž glasiran 6.50, Aracan prima 7.30, Splendor 8.75, Patna S. S. 10.50, Patna 801 Din 10. Namizno olje brez ugedilne v vonja v lesnih sodkih okrog 170 kg 23, 100 kg 23–25, 50 kg 23.50, v zabolj po dve brenti à 25 kg bruto za neto 23. Ameriška mast v zaboljih po 25 kg 28.50, holandska mast v zaboljih 3 brente po 20 kg bruto za neto 27.50. Dlăšev: klinčki 64, beli clinet 40, klimelj holandski 25, poper singapurski 27.50 paprika prima ostra 9. II. ostra 22, I. sladka madžarska 50, I. špan-ska 35.

Mast in mesni izdelki. Konsum je naši državi zdaj minimalen, verjetno pa je, da se pred velikonočno prazniki povrča. Izvoz je sploh v zastoi. Poljska, Holandska, Švedska in Norveška nam konkurenčijo v cenah na naših dosedanjih konsumenih tržiščih Avstrije, Češkoslovaške in Švice in zato se bo morala naša industrija pribrati, da pride do novih tržišč, zlasti pa da pridobi Italijo kot konsumenta naših iz-

delkov. Cene notirajo v Zagrebu: Domaća mast v sodkih na debelo 25–26 Din, na drobno 27–28. Slanina sušena 32, kamburška 33, papricirana namzna 32, šunka 37, svinska gnijat 34, kare 35, rebreca in svilski jeziki 30, govej jeziki 36, klobase in specijalite — slaninska klobasa mortadela 34, poletna salama 38, krakovska 40, eksstra pariška in safalada 32, hrenovke 40, kraljske klobase 40, letne 34, goveje 22, l'ovske 20. Te cene veljajo trgovinu na drobno, na debelo so pa za 1–2 Din nižje. V Beogradu notira mast 25–26.50, slanini sojrena 24.25, prekajena 26–27, suhi meso 25–27, šunka prekajena 40–42, kuhanja 50–52, salame domače 75–80 milanske 65–70 Din kg na debelo. Chicago mast 16.60, slanina 18.62.

Jugoslovenska banka d. d., podružnica Ljubljana.

Jugoslovenska banka d. d., Prva hravatska štadionica, Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Slavenska banka d. d., Ljubljanska kreditna banka, Trgovska banka, Jadransko – Podunavska banka, Zadržna gospodarska banka d. d., Zadržna banka, Dobrovolačka banka, Slovenska banka, Češka industrijalna in gospodarska banka, Obračna banka, Hipotekarna banka jugoslovenskih hranilnic, Anglo – austrijska banka, podružnica Maribor, Kmettska posojilnica Ljubljanske okolice, Mestna hranilnica in Kranjska hranilnica so sklenile medsebojno dogovor, da sporazumno značijo obrestno mero na hranilni vloge in vloge na vrednost, ki dajejo način na določenem terminu odckazne vloge pa ob določenem terminu per skladenc.

Jugoslovenska banka d. d., podružnica Ljubljana, obvešča s tem in posebej še po-

tom prve bodoče izdane številke Uradnega lista Ljubljanske in mariborske oblasti svoje vlagatelje na knjižice, da v smislu gori navedenega dogovora znači obrestno mero s 1. aprili 1925 na sledeče a/vista vloge:

- 1.) za 1% (številka vložne knjižice) 84, 124, 125, 132, 150, 158, 172, 180, 267, 281, 282, 298, 309;
- 2.) za 2%: 59, 165, 181, 277, 301, 329;
- 3.) za 3%: 153, 157, 166, 173, 220, 225, 247, 257, 266, 268, 326;
- 4.) za 4%: 217, 302, 303;
- 5.) za 5%: 169, 192, 211, 224, 228, 246, 260, 262, 279, 299, 307, 310;
- 6.) za 7%: 276.

— g. Naš izvoz v februarju znača 693.000.000 Din. Po podatkih generalne direkcije carin je značil naš izvoz v februarju 313.564 ton v vrednosti 693 mil. Din. Leta v februarju pa 228.435 ton v vrednosti 646 mil. Din. Letos smo torej napredovali v izvozu za 85.128 ton v vrednosti 46 mil. Din. Prvo mesto zavzemata zopet turščina (9157 vagonov v vrednosti 203 mil. Din.) Pšenice smo izvozili 341 vagonov v vrednosti 16 mil. Din.

— g. Bleirovo posojilo bo baje kmalu realizirano. Pogajanja med Bleirovo skupino in Armstrongom se bližajo koncu. Določeno je že, da se izplača ostanek poslovnih znesku 9.600.000 dolarjev in v kratkem se zaključijo pogajanja o izplačilih slednjega obroka v znesku 25.000.000 dolarjev. Izgledi na to posojilo so tudi vzrok, da dinar še dan po poraste.

— g. Svetovna razstava v Filadelfiji. Predsednik Coolidge je izdal proklamacijo, s katero vabi vse države Unije in vse zunanje vlade k udeležbi na mednarodni razstavi, ki se bo vrnila prihodnje leto v Filadelfiji v spomini 150-letnice razglasitve ameriške neodvisnosti.

To in ono.

Življenje na zvezdah.

Novo nazirjanje o sestavnih delih in razvoju ogromnih nebesnih teles.

Solnce je oddaljeno od naše zemlje 149.000.000 km in se nam zdi kot ogromna zvezda med drugimi zvezdami na nebeskem sklonu. In dasi vemo, da je masa 324.000, obseg solnca pa 1.230.000 krat večji, nega naše zemlje, je solnce v primeri z ogromnimi zvezdami, čiji premer je bil izračunan nedavno, čisto majhno. Astronomi naravnec so izumili nov način, po katerem se da direktno izmeriti ne le pot nebesnih velikosti, nega tudi njihova absolutna velikost in premer. Že pred 50 leti je našel francoski fizik Fizeau to metodo. On je ugotovil da je v svetlobnih pojavih stalno razmerje med obsegom zraka in obsegom zvezde, ki izvareva ta žarek. Astrofiziku Michelsonu, ki je bil v posesti načrtujele teleskop, kar jih pozna astronomija (premer leže je značil 2.500 m), se je posrečilo izračunati v 3000 slučajih pot in Izmeriti premer mnogih nebesnih teles. Tako je bilo ugotovljeno, da je velika razlike v velikosti teh zvezd. Rdeče zvezde so pokriti največje razlike. Dele se na zvezde-orlake in zvezde-prtilikavce. Prva po tej metodici odkrita zvezda je bila Betelgeza v sive zvezdu Orion. Njen premer znači 344 milijonov km. V primeri s solncem je torej 230krat večja.

Druža ogromna zvezda Antares prekriva obseg Betelgeze. Njen premer znača 640.000.000 km. To je največja zvezda, kar jih pozna doslej astronomija. Če projektorimo v sredino te zvezde naše sonce z vsemi planeti, ostanejo samo veletoki Jupiter, Saturn in Uranus izven površine tega nebesnega orlaka. Velikost Antaresa je naravnost fantastična, kakor srečno.

di iz najnovejših podatkov astronomije je 1 milijon krat večji od našega solnca. Na isti način so izmerili tudi zvezde Aktura, Aldebarona in Sirusa. Sirius, nallesta zvezda na nebnu, je samo 6krat večja od solnca.

Potom spektroskopa so skušali dognatiti, kakšna je gostota in temperaturo teh zvezd. Izračunali so, da je gostota ogromnih rdečih zvezd približno 200.000 krat manjša, nego solnčna. Temperatura te ogromnih zvezd, čiji premer je bil izračunan nedavno, čisto majhno. Astronomi naravnec so izumili nov način, po katerem se da direktno izmeriti ne le pot nebesnih velikosti, nega tudi njihova absolutna velikost in premer. Že pred 50 leti je našel francoski fizik Fizeau to metodo. On je ugotovil da je v svetlobnih pojavih stalno razmerje med obsegom zraka in obsegom zvezde, ki izvareva ta žarek. Astrofiziku Michelsonu, ki je bil v posesti načrtujele teleskop, kar jih pozna astronomija (premer leže je značil 2.500 m), se je posrečilo izračunati v 3000 slučajih pot in Izmeriti premer mnogih nebesnih teles. Tako je bilo ugotovljeno, da je velika razlike v velikosti teh zvezd. Rdeče zvezde so pokriti največje razlike. Dele se na zvezde-orlake in zvezde-prtilikavce. Prva po tej metodici odkrita zvezda je bila Betelgeza v sive zvezdu Orion. Njen premer znači 344 milijonov km. V primeri s solncem je torej 230krat večja.

Naše solnce, ki je bilo neko ogromna zvezda, morebiti tako velika, kakor Antares, gre po krivulji svoje evolucije navzdol. Ono je zdaj malo rumenkasta zvezda, ki kmalu doseže skrajno točko svojega razvoja. Ta konec nastopi bržone želje čez več milijard let, tako da se nam žudimo še ni treba dati sodnjega dne.

Darujmo za sekolski Tabor!

Razglas.

Prodaja se zaradi preselitev lastnika v inozemstvo vče mnogo let obstoječa velika trgovska hiša.

V tei hiši obstoji vče nad 50 let dobro vpeljana, zelo renowirana, dobro idoča trgovina, posebno z manufakturnim blagom, prej tudi s specijskim. Hiša stoji na sredni mestu na zelo ugodnem, prometnem prostoru. Ima v prilici zelo prostoren trgovski lokal in tik tega lokalja dva velika prostora za skladnico in pri vhodu v hišo tudi manjši lokal, prpraven tudi za trgovino. V prvem nadstropju je veliko stanovanje s 5 prostornimi sobami, z razglodom na glavni trg, kuhinjo, shrambo ter v podstropju dve sobi za usluženje. Natancnejša pojasnila in pogoje daje Vinko Hudovnik v Radovljici.

Makulturni papir à kg Din 5.— prodaja uprava ,Slovenskega Naroda'

Velikonočna prodaja po znižanih cenah

damsko nogavice svil. flor	Din 19, 24—
damsko nogavice svil.	Din 36—
rokavice tricot	Din 19—
rokavice glace	Din 69—
svil. jumper, kratki rokavi	Din 118—
svil. jumper, dolgi rokavi	Din 158—
volnen jumper	Din 179—
damske tricot blače	Din 48—
dežniki polsileni	Din 33—
bluze športne, najnov. kroj	Din 120—
bluze pralna svila	Din 320 in 390—
bluze crpe de chine	Din 395—
snrova svila m	Din 69—
napr. snrova pralna svila m	Din 72, 90, 116
crpe de chine m	Din 68—85—
crpe de chine la prej	Din 162—
seda	Din 138—
Moško perilo, samovenice itd. po znižanih cenah	998

Oglejte si kakovost blaga!

A. Šinkovec
nasl. K. Soss
Ljubljana

Zunanja naročila
poštno obratno!

VABILO

XLI. rednemu letnemu občnemu zboru „Savinske posojilnice v Žalcu“, kateri se vrati dan 11. aprila 1925 ob 16. uri v posojilniški pisarni.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelnika in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1924.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev načelnika in nadzorstva.
5. Sprememba pravil.
6. Slučajnosti

Ako bi občni zbor ob določeni urri ne bil sklepčen, skliče se ob 17. uri istega dne drug občni zbor z zgorajšnjim dnevnim redom, kateri pa je sklepčen brez ozira na število navzočih.

Načelnstvo.

Objava.

Uprava Državnih monopola u Beogradu razpisuje ofertalnu licitaciju za nabavko:

Tri komada specijalnih mašina za žigosanje karata za igranje u paketima.

Licitacija će se održati na dan 16. maja ove godine u kancelariji Uprave Dr. Monopola u 11. časova prepopred.

Svaki je ponujač dužan položiti kauciju Denarnitoj blagajni Uprave Državnih monopola najdalje do 10. časova dana, označenog za licitaciju. Kaucija iznosi za državljanje SHS 5%, a za strance 10% ponudjene cene.

Uslovi u bližu obaveštenja mogu se dobiti usmeno (ili pismeno) svakog radnog dana od 8. do 12. časova.

Iz kancelarije industrijskog odjeljenja Uprave državnih monopola uz I. M. Broj 1959 od 11. februara 1925. g.

Potnika
za prodajo elektrotehničnega materijala išč za takojšnji nastop elektrotehničke veletvrdke. Državljanstvo SHS in znanje slovenskega jezika v govoru in pisavi pogoj. — Ponudbe z navedeno življenskipisima in sliko je vposlati pod "Potniš" 1973 na upravo "Slov. Naroda".

Gon,

nov preizkušen in edino sigurni lek proti kapavici (triper) ter zastareliju (kroničnemu) trisperju ter vnetju mehurja. Za popolno ozdravljenje treba šest lončkov. Vsak lonček z navodilom stane 45 Din — Proizvajata in po pošti razposiljata tudi na zdravniški predpis lekarni Penič. Zapresišč. Hrvatska. 99/T

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopu).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakevrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, preduvimi in krediti vsake vrste, ekomot in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. Brzolevke: Kredit, Ljubljana - Telefon 40, 457, 541, 805 in 806